

Cleaner Air, Better Life - Crop Residue Management Initiative

पराली न जलाने के प्रति प्रदेश के किसान सजग

सीआईआई ने पराली प्रबंधन के लिये पंजाब और हरियाणा के 102 गावों में चलाया अभियान

प्रदेश के किसान अब पराली प्रबंधन को लेकर काफी सजग हैं जिसक राहरण नाभा के निकटवर्ती गांव विंगी में (कोनफेडरेशन ऑफ इंडियन इंडस्टीज) ने पंजाब सरकार के विभिन्न विभागों के सहयोग से पंजाब सहित हरियाणा के 102 गांवों में पराली प्रबंधन के प्रति एक अभियान चला कर किसानों को जागरुक किया है। गत वर्ष सीआईआई इस अभियान को शुरु किया था ओर अब तक बीस हजार किसानों को जोड़ चुका है जबिक सीआईआई ने एक लाख एकड़ भूमि को पराली जलाये जाने से मुक्त करने का लक्ष्य निरधारण किया है।

इस अभियान में विभिन्न सरकारी संगठनों. कॉरपोरेट और किसानों के समूहों ने भरसक साथ दिया है और ज्वलंत मुद्दे को सुलझाने में सहायक बने हैं। इस दिशा में प्रयासरत सीआईआई फाउडेशन के प्रोजेक्ट मैनेजर कलदीप सेंगर ने बताया कि पराली प्रबंधन पर किसानों के समूहों के साथ मिलकर काम कर रहे हैं और गांवों की पत्येक कोपरेटिव

सोसाइंटी में पांच से छह लाख रुपये तक की कृषि मशीनों इन साइंट्र मशीनें, हैंपी सीडर, जीरो टिल, मूलचर आदि दी गई हैं जो कि अब कोपरेटिव सोसाईटी की ही संपति है । यह मशीनें छोटे किसानों को मात्र एक सौ रुपये प्रति घटे की दर से उपलब्ध करवाई जाती है। यहां कृषि विभाग के प्रतिनिधियों द्वारा पराली की तकनीकी हैंड होल्डिंग के गुर सिखाने संबंधी सत्र भी आयोजित करवाते हैं ।

सीआईआई ने पंजाब कृषि विश्वविद्यालय लुधियाना और किसान कल्याण विभाग के जिला कृषि कार्यालय

कृषि विज्ञान केन्द्र के सहयोग द्वारा इन फील्ड ट्रेनिंग आयोजित की और मास्टर टेनसं का एक दस्ता तैयार कर इन किसानों को अपनाया है। पराली प्रबंधन की इस पहल में बीपीसीएल, बिस्ला सॉफ्ट. ओएनजीसी, रॉयल इनफील्ड. रीन्यू पावर एंड इंडस्ट्री बोडी, सोसाईटी ऑफ इंडियन ऑटोमोबाईल मैन्यूफैक्करसं ने अपने सीएसआर और अपने कमंचारियों को जोड़ कर पूर्ण सहयोग दिया है। फील्ड समूह जैसे

प्रवास को जमीनी स्तर पर लागु कर अहम मूमिका निभाई है। इन गांवों ने सहारनीय परिणाम दिखाये हैं जिसमें उन्होंने अपने 90 फीसदी से अधिक खेतों में सक्शल पराली प्रबंधन रहा है। इन गांवों में जिला पटियाला स्थित ढिंगी, भैरवाल, खोख, नस्सो माजरा, मुंगु और जिला लुधियान स्थित बुर्ज हिकमा और हलवारा शामिल सीआईआई ने 2018 में अपने पायलट प्रोजेक्ट के तहत पंजाब के 19 गांवों की 16 हजार एकड़ भूमि के लिये तीन हजार किसानों के लिये अपना यह अभियान शुरु किया था जो कि अब

इस अवसर पर हिंगी गांव के सरपंच बलविदर सिंह, कोपरेटिव सोसाईटी के सचिव रक्खा राम. सीआईआई फाउंडेशन कार्डिनेटर हितेष गोयल, डाक्टर्स फार यू के प्रोप्राम मैनेजर अजहर खान, सोसाईटी कार्डिनेटर कुलदीप सिंह, सोसाईटी वालिटियर जगतार सिंह सिहत अन्य किसानो ने भी पराली प्रबंधन पर विचार जीबीडीएनजीएनएस फाउंडेजन, रायकोट रखे ।

CII Foundation adopts 102 villages in Punjab, Haryana

CII Foundation has adopted 102 villages in Punjab and Haryana covering 1 lakh acres of farmland by engaging over 20,000 farmers for eco-friendly disposal of stubble. BPCL, Birlasoft, ONGC, Royal Enfield, CLP India, PTC India, Cummins, ReNew Power and industry body Society of Indian Automobile Manufacturers (SIAM) have contributed in this initiative through CSR. CII has provided more than 350 in-situ machines.

ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਆਈਆਈ ਭੂਮੀ ਬਚਾਉਣ ਨੂੰ ਪਰਿਆਸਰਤ

ਨਾਭਾ, 6 ਦਸੰਬਰ (ਆਰ ਮੀਡੀਆ)-ਸੀਆਈਆਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 102 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਜਾਗਰੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾਭਾ ਦੇ ਢਿੰਗੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੀਆਈਆਈ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਵੀਹ ਹਜਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਏਕੜ ਭੂਮਿ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਜਲਾਏ

ਜਾਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਣ ਦੇ ਪਰਿਆਸ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸੀਆਈਆਈ ਦਾ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਦਜੇ ਸਾਲ ਦਾ ਅਭਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ 80 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਜਲਾਉਣ ਤੋਂ ਮਕਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਹੇਠ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਬਣੇ । ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ 350 ਇਨਸਾਇਟੂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਿਤਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿਚ 100 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਹੈਪੀ ਸੀਡਰ, ਜੀਰੋ ਟਿਲ, ਮੁਲਚਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਛੌਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਤਰ ਵੀ ਆਯੌਜਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭੈਰਵਾਲ, ਖੋਖ, ਜੱਸੋ, ਮਜਰਾਂਡ ਮੁੰਗੂ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਬੁਜਰ ਹਕਿਮਾ ਅਤੇ ਹਲਵਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਸੀਆਈਆਈ ਅਪਣੇ ਅਭਿਆਨ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ । ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ 2018 ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਪਾਇਲੈਂਟ ਪੁਜੇਕਟ ਹੇਠ 19 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 16 ਹਜਾਰ ਏਕੜ ਭੂਮਾ ਦੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਹਜਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪਣਾ ਇਹ ਅਭਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

04 Punjab Express
CHANDIGARH, SUNDAY, DECEMBER 8, 2019

PUNJAB/TRIC

Over 20,000 farmers enable 80,000 acres of farmland free from stubble burning

PUNJAB EXPRESS BUREAU

The Confederation of Indian Industry (CII) Foundation created an ecosystem to help farmers adopt alternate technology to stubble burning in 102 villages in Punjab and Haryana, covering 1,00,000 acres of farmland and engaging over 20,000 farmers. The intervention, in its second year has enabled over 80% of the adopted farmland to

such as BPCL, Birlasoft, ONGC, Royal Enfield, CLF India, PTC India, Cummins, ReNew Power and industry body, Society of Indian Automobile Manufacturers (SIAM) have contributed in the ClI initiative through CSR and employee engagement, Students, youth and corporate volunteers also joined the movement by participating in village rallies nukkad natales, door to door interaction with farmers and

providing possible supporto enable zero stubble buring. Field volunteer grouplike GBDSGNS Foundation Raikot and Doctors for Yejoined hands with CII

A field visit was organis on Friday at Dhingi villa coordinated by Kulde Sengar, Programme Ma ager of the entire project. informed CII Foundati adopted a multi-stakehole approach, by collaborating with corporates, Government, institutions and farmer groups to implement possible solutions to the is-sue of stubble burning, CII Foundation worked with the farmer groups, and provided more than 350 in-situ machines, including Happy Seeder, Zero Till, Mulcher, farmers, especially the small and marginal farmers on a

nominal rent.
The efforts went beyond providing farm machines, and organized technical handholding of farmers, along with massive awareness drives, CII, with support Punjab Agricultural University, Haryana Agricultura Culture University, Historia District Agriculture Office

ture and farmer Welfare and Krishi Vigyan Kendras, organized in-field trainings, and created a pool of master trainers in all adopted villages. These trainers, farmer groups and village level volunteers played a critical role in spreading positive messaging and proactively engaging with farmers.

Potential ex-situ straw management models, like biofuel, composting etc were being piloted and research is being conducted with an aim to develop a road map for straw value shari

for straw value chain.

Some of the intervence villages have shown exemplary outcomes, with more than 90% of farmland stable burning free. Some of these villages include Bair waal, Khokh, Jasso Majir and Mungo in Patiala, and Burj Hakiuna and Holwarr in Ludhiana. CII will continue to engage with the farm ers in all intervenced village over the corning years, it ensure sustainability of the intervenced.

CII Founcation creates ecosystem to help farmers

handigarh: The Confederation of Indian Industry (CII) Foundation created an ecosystem to help farmers adopt alternate technology to stubble burning in 102 villages in Punjab and Haryana, covering 1,00,000 acres of farmland and engaging over 20,000 farmers. The intervention, in its second year has enabled over 80% of the adopted farmland to go stubble burning free. Many leading companies, such as BPCL, Birlasoft, ONGC, Royal Enfield, CLP India, PTC India, Cummins, ReNew

ia, PTC India, Cummins, ReNew Power and industry body, Society of Indian Automobile Manufacturers (SIAM) have contributed in the CII initiative through CSR and employee engagement. Field volunteer groups like GBDSGNS Foundation, Raikot and Doctors for You joined hands with CII in on-ground implementation. A field visit

was organised today at Dhingi village coordinated by Kuldeep Sengar, Programme Manager of the entire project. He informed CII Foundation adopted a multi-stakeholder approach, by collaborating with corporates, Government, institutions and farmer groups to implement possible solutions to the issue of stubble burning. CII Foundation worked with the farmer groups, and provided more than 350 in-situ machines, including Happy Seeder, Zero Till, Mulcher, etc in the 100 intervened villages. The machines were then made these available to farmers, especially the small and marginal farmers on a nominal rent.

ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨ ਹੋਏ ਜਾਗਰੂਕ

 ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 102 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾਈ ਮੁਹਿਮ

ਨਾਤਾ, 6 ਦੰਸ਼ਕਰ (ਬਲਵੰਤ ਰਿਆਣਾ):
ਸੁਸ਼ੇ ਦੇ ਰਿਸਾਨਾ ਹੁਣ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੂਰੀ ਕਾਵੀ ਸਜਦਾ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਮਿਸਾਲ ਅੱਜ ਨਾਭਾ ਦੇ ਨੌੜਲੇ ਪਿੰਡ ਢਿੰਗੀ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ । ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ ਰਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 102 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਘਰਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚ ਘਰਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਹ ਘਰਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਹੋਰ ਦਿਕ ਅੰਗੇ ਹੀ। ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਬਲਦੇ ਸੀਆਈਆਈ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਵੀਹ ਹਜਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਾ ਬੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਦਰੜਾ ਭੂਮਿ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਜਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਣ ਦੇ ਪਰਿਆਸ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

। ਸੀਆਈਆਈ ਦਾ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦਾ ਅਭਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ 80 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਜਲਾਉਣ ਤੋਂ ਖ਼ਕਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸੀਆਈਆਈ ਨੇ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਹੋਨ ਵੀਖ ਵੀਖ ਸਰਕਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾ, ਕਾਰਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿੰਹਗ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਾਈਆਂ ਦੀ ਵਾਡੇ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਬਣੇ ਸੀਆਈਆਈ ਕਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੇਕਟ ਮੈਨੇਸਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਸੰਗਰ ਨੇ ਦੀਆਰ ਸੰਗਿਆਈਨਾਈ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ

ਜਿਸ ਵਿਚ 100 ਪਿਡਾ ਨੂੰ ਹੈਪੀ ਸੀਡਰ, ਜੀਰੋਂ ਟਿਲ, ਮੁਲਚਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਮੂਲੀ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। । ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈਂਡ ਹੋਲਭਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕਾਲੇ ਲਈ।

ਸੀਆਈਆਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨਿਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਕਿਸਾਨ ਕਲਿਆਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜਿਲਾ ਕਿਹੜੀ ਦਫਤਰ ਕਰੜੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨ ਫੀਲਡ ਟੇਨਿੰਗ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਟ੍ਰੇਨਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਤਸਤਾ ਤਿਆਨ ਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰਕ ਕਰਵਾਇਆ ।

ਮੁਲਾਵਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ ਪਹਿਲ ਵਿਚੋਂ ਬੀਪੀਸੀਐਲ, ਬਿਰਲਾ ਸਾਫਟ, ਉਐਨਜੀਸੀ, ਰਾਇਲ ਇਨਫੀਲਡ, ਸੀਐਲਪੀ ਵਿੱਡਿਆ, ਪਹਿੰਜ਼ੀ ਇੰਡਿਆ, ਕਮਿਸ, ਗੈਨਲੂ ਪਾਵਰ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟੀ ਬੋਡੀ, ਸੰਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟੀ ਬੋਡੀ, ਸੰਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਨਿਰ੍ਯੂਫੈਕਰਚਰ ਨੇ ਅਪਣਾ ਸੀਐਲਆਰ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ।

